

โรคพิษตะกั่วจากการใช้ยารักษาแบบพื้นบ้านแคลิฟอร์เนีย, 2534 - 2535

การสัมผัสกับสีที่มีตะกั่วเป็นส่วนผสม เป็นสาเหตุที่สำคัญของการสัมผัสตะกั่วปริมาณสูงในเด็กในสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามก่อนหน้านี้เคยมีรายงานเด็กเป็นโรคพิษตะกั่ว ที่เกี่ยวข้องกับ การใช้ยารักษาแบบพื้นบ้าน (1 - 4), และการเป็นพิษจากลักษณะเช่นนี้พบไม่บ่อยนัก บทความนี้เป็น การรายงานผู้ป่วยโรคพิษตะกั่ว ที่เป็นผลจากการใช้ยารักษาแบบพื้นบ้าน และสรุปรายงานการค้นพบปัญหาพิษตะกั่ว ซึ่งเป็นผลจากการเฝ้าระวังโรคพิษตะกั่วในแคลิฟอร์เนีย จากเดือนธันวาคม 2534 ธันวาคม 2535

รายงานผู้ป่วยเดือนมีนาคม 2535 จากการตรวจสุขภาพเด็กดีในลอสแอนเจลิส ได้มีการตรวจหาพิษจากตะกั่ว ในเด็กชาย ชื่อชาติเม็กซิกัน อายุ 2 ขวบ พบระดับตะกั่วในเลือด (BLL) 83 µg/dL ซึ่งเป็นระดับที่ CDC จำแนกว่าเป็นภาวะเร่งด่วนทางการแพทย์ เด็กคนนี้ไม่พบว่ามีอาการทางคลินิก และมารดาของเด็กก็ไม่ทราบเกี่ยวกับแหล่งที่เป็นสาเหตุของตะกั่วที่สัมผัส รวมทั้งยารักษาแบบพื้นบ้าน อย่างไรก็ตามในการสัมภาษณ์เมื่อใช้คำว่า "greta" (เป็นยาพื้นบ้านของเม็กซิกันใช้เป็นยาระบาย) มารดาของเด็กให้ข้อมูลว่าได้ให้ยานี้แก่บุตรอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่อายุ 8 เดือน

วิเคราะห์การเฝ้าระวังโรคในแคลิฟอร์เนีย จากวันที่ 1 ธันวาคม 2534 ถึง 31 ธันวาคม 2535 The California Department of Health Services ได้รับรายงานเด็ก 40 ราย ที่มี BLL > 20 µg/dL ในเด็กที่ได้รับยารักษาแบบพื้นบ้าน (ตารางที่ 1) BLL อยู่ในช่วง 20 µg/dL ถึง 86 µg/dL (มัธยฐาน : 33-µg/dL) อายุระหว่าง 8 เดือน ถึง 5 ปี (มัธยฐาน : 2 ปี) ในจำนวน 36 คน ที่ทราบเพศ 27 คน (75 %) เป็นเด็กชาย ในจำนวน 37 คน ที่ทราบนามสกุล 33 คน (89 %) เป็นกลุ่มชน Hispanic, 2 คน (5 %) เป็น Asian/Pacific Islander เด็กจำนวนมากกว่าครึ่ง (57 %) อาศัยอยู่ในแคลิฟอร์เนียตอนใต้ 24 % อยู่ในบริเวณอ่าวเล็ก ๆ ในซานฟรานซิสโก 12 % อยู่กลางหุบเขา และ 7 % อยู่ในชนบทในแคลิฟอร์เนียตอนเหนือ จากการเปรียบเทียบ พบว่า 72 % ของการตรวจคัดกรองหาระดับตะกั่วในเลือดที่ตรวจในเด็กที่อาศัยในแคลิฟอร์เนียตอนใต้, ในบริเวณอ่าวเล็ก ๆ ตรวจ 11 %, กลางหุบเขาตรวจ 14 % และในชนบทในแคลิฟอร์เนียตอนเหนือตรวจ 3 %

TABLE 1. Reported cases of elevated blood lead levels (BLLs) associated with use of traditional ethnic remedies containing lead among children — California, 1991–1992

Remedy (Area where used)/ Use	Description/ Dosage/Administration	No. samples	Lead content	No. cases	Age of index patient		Maximum BLL (µg/dL)		Symptoms
					Median	(Range)	Median	(Range)	
Azarcon (Mexico)—Used for digestive problems	Bright orange powder. Usually ½–1 teaspoon, often mixed with oil, milk, or sugar. Sometimes given as a tea. Sometimes a pinch is added to a baby bottle or tortilla dough for preventive purposes.	2	76%–86%	22	2 yrs	(8 mos– 5 yrs)	33	(21–64)	• 55% had no symptoms. • 23% had symptoms, including irritability, diarrhea, abdominal pain, or vomiting. • 22% had unknown symptoms.
Greta (Mexico)—Used for digestive problems	Yellow-orange powder. Same dosage and administration as above.	3	4%–90%	14	2 yrs	(1–5 yrs)	33	(20–83)	• 57% had no symptoms. • 43% had symptoms, including loss of appetite, vomiting, abdominal pain, headache, irritability, and muscle soreness.
Paycoah (Southeast Asia)—Used for rash or fever	Orange-red powder. Given as ½ teaspoon straight, or in a tea.	NA*	NA	2	1 yr, 4 yrs	—	27	(20, 33)	• None
Surma (India)—Used as cosmetic to improve eyesight	Black powder. Applied to inner lower eyelid.	2	23%–26%	1	7 mos	—	39	—	• None
Unknown ayurvedic (Tibet)—Used to improve slow development	Small, gray-brown balls. Two balls given orally 3 times per day.	3	1%–3%	1	5 yrs	—	86	—	• None

* Not available.

เด็กทั้ง 40 คนนี้ 24 คนไม่มีอาการ ในจำนวนนี้มี 5 คน ที่มี BLLs > 50µg/dL รวมทั้ง 2 คนที่ BLL >80 µg/dL พบว่ามีเด็ก 36 คน จาก 40 คน ที่มีการใช้ยาพื้นบ้านของพวกเขา Hispanic คือ azarcon หรือ greta ยาพื้นบ้านอื่น ๆ คือ paylooh (ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2 คน), surma (ในอินเดีย 1 คน) และยาอายุรเวท ที่ไม่ทราบชื่อจากทิเบต (1 คน) ในหลายราย สมาชิกในครอบครัวปฏิเสธในตอนแรกว่าไม่ได้ใช้ยาพื้นบ้าน แต่มีรายงานการใช้หลังจากการติดตามตามในภายหลัง ๆ

การสอบสวนทางสิ่งแวดล้อมกระทำได้ 18 คน จากเด็ก 40 คน ในจำนวนนี้มี 7 คน ที่คณะผู้สอบสวนพบว่า มีแหล่งของตะกั่วในสิ่งแวดล้อมแหล่งอื่นที่อยู่ในระดับที่อาจมีผลต่อผู้สัมผัส ได้แก่ สี (ระดับ > 5000 parts per million [ppm], สูงสุด 150,000 ppm) bean pot หรือภาชนะกึ่งวงขนาดใหญ่อื่น ๆ (มีตะกั่วละลายออกมา > 1 ppm) และดิน (ระดับตะกั่วสูงกว่า 500 ppm)

หมายเหตุบรรณาธิการ MMWR

จากรายงานฉบับนี้เห็นว่า มีเด็กมากกว่าครึ่งที่ไม่มีอาการทางคลินิกของโรคพิษตะกั่ว เด็กเกือบทั้งหมดได้รับการวินิจฉัยโรคจากการตรวจสุขภาพประจำ (routine screening) ซึ่งได้ริเริ่มขึ้นในแคลิฟอร์เนียในช่วงหลังของเดือนพฤศจิกายน 2534 เด็กเหล่านี้ทั้งหมดมี BLL สูงกว่าระดับที่ CDC กำหนดว่ามีผลเสียต่อร่างกาย (10 µg/dL) (5) การสอบสวนผู้ป่วยเหล่านี้พบว่า ยารักษาแบบพื้นบ้านไม่เพียงแต่อาจเคยใช้รักษาปัญหาปวดท้อง แต่ยังถูกนำมาใช้ป้องกันการเจ็บป่วยด้วย

ถึงแม้ว่าอาจพบความผิดปกติของระบบประสาทในเด็กที่ระดับ BLLs ต่ำถึง 10µg/dL (6 - 8), แต่ลักษณะทางคลินิกที่ชัดเจนอื่น ๆ ของโรคพิษตะกั่ว โดยทั่วไปอาจตรวจไม่พบจนกว่าระดับ BLLs ถึง 50µg/dL (9), เคยมีรายงานว่า ตรวจพบอาการของ encephalopathy ในเด็กที่ระดับ 70µg/dL (10) การตรวจพบว่ามีเด็กที่มี BLLs > 50µg/dL และไม่แสดงอาการทำให้เห็นถึงความสำคัญของการตรวจคัดกรอง เพื่อตรวจค้นหาเด็กที่เสี่ยงต่อการเป็นพิษตะกั่ว

ความไม่เต็มใจของสมาชิกครอบครัว ที่จะรายงานการใช้ยาพื้นบ้านในระหว่างการเริ่มสัมภาษณ์ อาจสะท้อนถึงหลายปัจจัย เช่น ความไม่แน่ใจว่าจะมีความคิดทางกฎหมายหรือไม่เมื่อใช้ยาเหล่านั้น, ความเชื่อในประสิทธิผลของยาเหล่านั้น และกลัวว่าจะต้องรับผิดชอบต่อกรณีระดับตะกั่วในเลือดสูงในเด็ก นอกจากนี้ เนื่องจากบางคนไม่ได้พิจารณาว่า สารเหล่านี้เป็นการรักษาหรือยารักษาโรค ดังนั้น บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่สัมภาษณ์ จึงควรมุ่งเน้นเกี่ยวกับการใช้สารเหล่านี้ โดยใช้ชื่อที่คนเหล่านี้ใช้

การพบแหล่งที่เป็นสาเหตุของพิษตะกั่วเพิ่มจากการศึกษา 7 รายนี้ เน้นความสำคัญของการสืบค้นหาแหล่งทุกแห่งที่เป็นไปได้ ที่จะเป็สาเหตุของการได้รับตะกั่วในผู้ป่วยโรคพิษตะกั่ว บุคลากรทางสุขภาพที่ให้บริการในชุมชนที่ประชากรมีความเสี่ยงสูง ควรตระหนักถึงแหล่งของการสัมผัสตะกั่วที่มีระดับสูงเหล่านี้ สถานบริการที่อยู่ในบริเวณที่ประชาชนมีความเสี่ยงสูง ควรมีการให้สุขศึกษาแก่พ่อแม่เกี่ยวกับความเสี่ยงของการได้รับสารที่ปนเปื้อนตะกั่วของเด็ก โดยควรจะเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำของการรักษาสุขภาพในกลุ่มที่เสี่ยงสูงเหล่านี้

ถอดความโดย นางลครรัตน์ ผาคินาวิน และนายแพทย์วิชัย เอกพลากร

กลุ่มงานระบาดวิทยาสิ่งแวดล้อม กองระบาดวิทยาจาก MMWR Mortality and Morbidity Weekly Report